

ARRIBAR, MALGRAT TOT

Atletes de la dificultat

Diumenge passat Jordi Martínez Salvadores «Aspar» era proclamat definitivament Campió del món de motociclisme en la categoria de 80 cc. Durant el mes d'agost, una expedició de muntanyers de València conquistava el Nanga Parbat (un any després que Òscar Cadiach fes onejar la senyera al cim de l'Everest) i Mari Cruz Díaz es proclamava campiona d'Europa dels deu quilòmetres marxa. El país sembla, amb ells, ple de campions. Però la realitat del nostre esport no és tan brillant com les medalles semblen insinuar. Per arribar al pòdium cal molts més sacrificis dels que serien necessaris.

Era el dia 26 d'agost. A Stuttgart tenien lloc els XIV Campionats d'Europa d'Atletisme i en una de les primeres proves saltava la sorpresa. Quaranta-sis minuts i nou segons després que el jutge de la prova donàs la sortida als deu quilòmetres marxa una xica rossa, lluint en el dorsal el número 737, entrava vencedora en la línia de meta. Els mil tres-cents setantannou periodistes presents en l'estadi buscaren a tota pressa en les llistes de participants. Aquella joveníssima campiona que xafà el quilòmetre deu amb una cara on es barrejaven a la perfecció alegria i cansament responia al nom de **Mari Cruz Díaz**.

El repetiren totes les ondes de ràdio i televisió en tots els idiomes del continent i s'imprimí en milers de periòdics. La seua millor amiga, **Reyes Sobrino**, arribà vint-i-sis segons més tard. Havia arribat cinquena, però era un somni. Tot just una setmana abans, com cada dia, corrien per la zona industrial de Viladecans o per la Torre Roja (un paratge rural sense llum artificial d'aquesta població de 25.000 habitants del Baix Llobregat).

A la tornada d'Alemanya el poble sencer les rebé, glorioses. L'ajuntament fou escenari d'una acollida triomfant de la qual la fotografia de portada d'aquest número d'EL TEMPS és testimoni. Mari Cruz s'embolicà en la senyera i somrigué a tort i a dret. Però encara avui ha d'entrenar-se entre fàbriques, «xafant asfalt», o en la Torre Roja. L'ajuntament diu que ha de construir un pave-

Jordi Martínez «Aspar», Mari Cruz Díaz, Jordi Vilacampa, Òscar Cadiach, Ricard Tormo. Són noms de campions, que entrenen sense mitjans, en un país on de les escasses instal·lacions menys encara se'n salven.

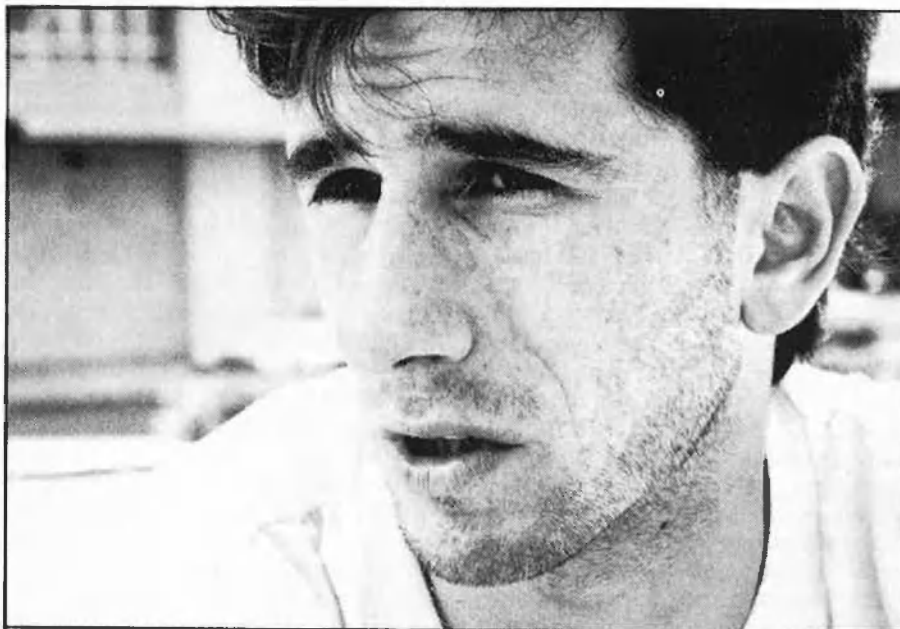
Vicent Partal

lló de voleibol abans de poder fer-se càrrec d'una pista d'atletisme. Total, Viladecans només té una campiona d'Europa, una cinquena corredora d'Europa i, entrenant-les, un altre dels grans atletes catalans: **Josep Marín**.

«El polisportiu sempre està ocupat i no hi podem córrer —ens diu Mari Cruz—, per això ho fem per la zona industrial o per la Torre Roja. Hem demanat fa no sé quant de temps a l'ajuntament que almenys ens instal-

DOMÈNEC UMBERT

JORDI VICENT

le llum perquè a les set ja és fosc i ens fa por no veure el camí que trepitgem. Imagina't com temem les lesions. Però segueixen sense fer-nos cas, i mira que fa anys...».

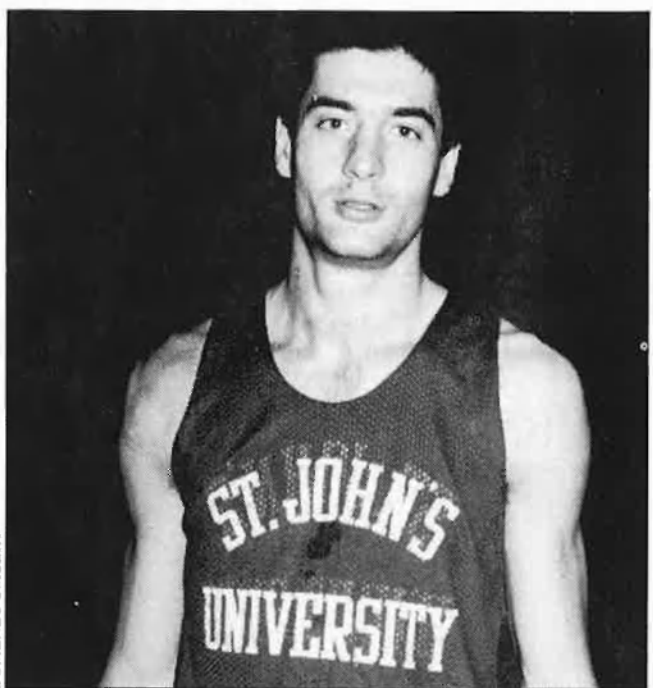
La campiona d'Europa començarà d'ací a pocs dies segon de BUP, després d'haver fet dos cursos d'administratiu. Als 13 anys va decidir que volia córrer. La seua família sempre l'ha ajudada (el seu pare és campió de marxa en la categoria de veterans), però la trajectòria no ha estat ni de bon tros fàcil. Ara —després del triomf— rebrà una beca de la Federació espanyola per 110.000 pessetes al mes. Fins ara en rebia, d'ençà que es situà en una marca homologable a nivell internacional, 50.000. I la por al fet que una lesió tallàs tots els esforços. Dalt del pòdium diu que si que pensà en tot això: «Sobretot, penses com t'ho has

DOMÈNEC UMBERT

J. M. MONTANER

A l'esquerra, Oscar Cadiach. A la dreta, Jordi Martínez «Aspar»; baix, Sito Pons i Jordi Vilacampa.

passat de malament per arribar a estar allí».

La història de Mari Cruz Díaz però no és única. El nostre país és ple d'esportistes joves que han de córrer contra el rellotge i contra la manca d'estructures esportives. Alguns arriben al triomf internacional que els consagra. Uns altres no, però almenys poden continuar fent allò que els agrada. N'hi ha, finalment, que deixen el xandall en el vestidor, farts de no poder arribar a la meta per culpa dels altres.

Córrer sobre dues rodes

Quan Jordi Martínez Salvadores, «Aspar», es proclamà de fet, campió del món de la cilindrada de 80 cc. el

passat 23 d'agost en la ciutat italiana de Misano Adriatico també pensà en tot el que havia quedat al darrere. Els inicis, fent de *matxaca* ajudant a traure les motos de l'escuderia d'Alzira dels remolcs i els boxes. La primera correguda amb un vehicle llogat per mil vuit-centes pessetes. Les competicions per circuits de tot arreu, on acudia amb el cotxe del seu germà, una tenda de campanya i els entrepens que preparava la mare. I això que ell —diu— és dels qui tingueren sort de comptar amb un suport en la fàbrica Avidesa de Lluís Suner. Però campió del món, malgrat tot, encara entrena per carreteres i polígons industrials. No hi ha ni un circuit permanent de velocitat en centenars de quilòmetres a la redona de la comarca de la Ribera. Aspar ha de fer voltes a una reduïda pista de *karts* que gestiona i on entrena xavals que el seguiran en el difícil món de la moto. Una pista al·lucinant on sembla que siga impossible prémer l'accelerador sense trobar un marge. Ell diu que això li facilita la competició, perquè li posa els reflexos més a punt que als altres. Sempre es pot mirar la part bona.

Però la part mala, la va viure, en

canvi, **Ricard Tormo**. I Aspar no ho diu, però ho sap. A última hora de la vesprada del 24 d'abril del 1984 un Simca 1200 conduït per una dona jove ignorà els senyals que uns mecànics li feien en el polígon industrial de Martorelles, on hi ha instal·lada la fàbrica de Derbi. És molt difícil creure-ho, però un pilot dues vegades campió del món, oficial d'un equip de fàbrica pluricampió mundial, estigué a punt de perdre la vida per tenir un accident urbà muntat sobre la moto amb la qual corre el campionat i llançat a més de 160 quilòmetres per hora. ¿La raó? El circuit permanent de Calafat era tancat. I els homes de Derbi s'havien acostumat a entrenar en la recta del polígon industrial on hi ha la fàbrica. I allà on posa «entrenar» llisquen amb una màquina especialíssima en un carrer on consta la limitació expressa de rodar a més de 50 quilòmetres per hora, llançat a més de 160 sense permís de circulació, certificat d'homologació d'indústria, llums, intermitents. Una pràctica indiscutiblement irregular que portà Tormo a les portes de la mort. Ara, després del triomf d'Aspar, tothom, —totes les instàncies administratives, s'entén—,

ha promès un circuit permanent de velocitat. Ara.

Els més alts

Punt i a part són els alpinistes. A les dotze i vint del migdia de dimecres 28 d'agost del 1985 l'expedició catalana a l'Everest col·locava per fi la senyera en el cim del món. La imatge d'Òscar Cadiach llegint una oda del poeta Joan Brossa mentre sonava per la ràdio Els Segadors significava per a molts alguna cosa més que un triomf esportiu. I la rebuda que la ciutat de Barcelona reté als expedicionaris així ho confirmà.

Poc més d'un any després, però, tots ells, els catorze membres de l'expedició, han tornat a la seua vida habitual. **Òscar Cadiach** regenta a Taragona una botiga de productes esportius, **Antoni Sors** treballa de fuster i **Carles Vallés** representa una empresa de calçats. Ells foren els tres que trepitjaren —amb els xerpes **Tsambu**, **Narayam** i **Ang Karma**— el cim de la muntanya. La resta d'expedicionaris es reparteixen entre enginyers, treballadors de la informàtica, agents d'assegurances, o, en el cas de **Conrad Blanch**, el cap de l'expedició, engi-

X CAMPANYA CARLES SALVADOR CURSOS DE LLENGUA I CULTURA DEL PAÍS VALENCIÀ

NIVELLS: *Castellanoparlants*
Iniciació

Valencianoparlants
Elemental
Mitjà
Superior
Preparatori professorat

HORARIS: Des de les 9,30 h. fins a les 21,30 h.

DIES: Tots els dies de dilluns a dijous.

CURSOS ESPECIALS:

- Cursos recuperació (a qualsevol nivell acadèmic).
- Cursos accelerats.
- Cursos tècnics.

en acabar el curs els alumnes obtindran un certificat que ho acredite

INFORMACIÓ I INSCRIPCIÓ

CENTRE CARLES SALVADOR

Moratín, 15. 6a - Tel. 351 17 27 - 46002 - VALÈNCIA

ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ

nyer químic i master en direcció d'empreses. I encara n'hi ha que guarden en el Pirineu les muntanyes vigilant els focs.

Oscar Cadiach, l'home que assolí el cim, comentava a EL TEMPS la setmana passada com l'esforç els havia estat reconegut, però també com, prèviament, havien hagut de patir la manca de suport de les institucions per a altres projectes menors. Fins l'any 82 en què, primer, Banca Catalana i, després, la Caixa de Barcelona finançaren les expedicions a l'Everest no havien aconseguit mai realitzar amb tranquil·litat una expedició que, per les característiques especials d'aquest esport, resulta costosíssima per afrontar sense ajuts.

Cadiach ara treballa en la seua botiga de roba, «almenys visc relacionat amb l'esport» diu, i recorda que una vegada trepitjat el cim de l'Everest no es va poder recordar dels problemes que els havien afectat durant anys: «primer penses que, per fi, has arribat i després en la teua gent, en Catalunya, en tot això...».

Una sensació semblant a la que confessen els excursionistes del Centre Excursionista de València que coronaren el passat mes d'agost el Nanga Parbat, una de les catorze muntanyes de l'Himàlaia que superen els vuit mil metres d'altura i que representa per ara el sostre més alt de l'alpinisme valencià. «En la muntanya vius completament concentrat en allò que estàs fent i t'oblides dels problemes burocràtics i econòmics».

Aquesta és, almenys, l'opinió de **Rafa Vidaurre**, el funcionari de l'ajuntament de València que més alt ha arribat en això de l'alpinisme. Juntament amb ell, escalaren el Nanga Parbat **Miquel Gómez**, un mestre industrial que es dedica a fer classes a la vesprada, **Joan Caridad**, el metge de l'expedició que no exerceix com a tal en la seua vida habitual, sinó de professor d'Educació Física, **Rafa Soler**, un electricista que treballa de manera autònoma, **Moisès**, un empleat de pistes d'esquí i l'home de les mil feines i **Juli Muñoz**, un administratiu, que és el que més problemes va tenir per poder marxar dos mesos a l'Himàlaia —de fet no sabia si en tornar li guardaven el lloc de treball.

Per a tots ells, fou més difícil solucionar els problemes de finançació i els permisos que escalar les parets de la «Muntanya Nua». La raó és ben senzilla: «Nosaltres som muntanyers, i això és el que sabem fer. Tota la resta, tota la paperassa, és un gran embolic». Els homes del Nanga Parbat, però, trobaren el seu suport en l'Ajuntament de València, que es va fer càrrec d'una bona part de l'expedició. Per a **Rafa Vidaurre**, això era en certa mesura normal, ja que només els poders públics poden fer-se càrrec de les despeses d'un esport que les cases comercials no consideren sufi-

Pere Casacuberta, un cas extrem.

cientment important per fer-ne d'empensor. I, ara, a esperar almenys dos anys més perquè «una expedició així no pot organitzar-se cada dotze mesos».

Campiones sense públic

«És molt fort veure que, sempre que ixes de València, omplis els pavellons i, en canvi, ací no ve a veure'ns pràcticament ningú». La queixa ve de la boca d'una de les jugadores de l'Iber, el club de handbol femení més important de tot l'estat.

Les riques de les peroles —com se les anomena amistosament, fent referència a l'empresa que les finança— jugaven l'any passat en el pavelló de la Fonteta de Sant Lluís de València, un «monstre» de set mil localitats on

a penes si acudien cent persones, i en molts casos familiars o amics de les jugadores. La imatge patètica de les campiones jugant en un immens estadi buit s'ha arreglat una mica enguany, quan han passat a jugar al pavelló, molt més modest, de Sant Ferran. Tot i així, la xifra màxima de persones que recorden és de 300 espectadors. Una xifra que, pràcticament, és la mínima en els seus desplaçaments fora.

Les seues jugadores —les jugadores d'un dels millors equips de handbol femení d'Europa— no viuen tampoc de l'esport. **Mireia Espí** ens conta que està aturada i que espera començar a treballar en una escola de handbol organitzada pel seu club i la Conselleria de Cultura. Moltes de les seues companyes fan classe en col·legis, entrenen equips de categories inferiors o formen part de l'Escola Esportiva Municipal, un lloc on no és fàcil entrar, a la vista dels requisits reclamats. La història no és només de feina, però. L'equip —on juguen cinc internacionals— quan viatja a l'estranger ho ha de fer en autobús. L'empresa patrocinadora no dona per a més. Recórrer el continent sobre quatre rodes, jugar, recórrer, de tornada, el continent sobre quatre rodes.

Actualment entrenen, debades en la pràctica, cada dia, tret de dilluns i divendres. En dues sessions, abans que comence el curs, només a la vesprada quan aquest ja ha començat. Hora i mitja a dues hores. Unes vint hores setmanals.

Futbolistes, cistellers...

És clar que hi ha esports on és més fàcil arribar lluny que en altres. Tradicionalment, en el futbol —en el rugby a la Catalunya del Nord— i en el bàsquet. En un altre nivell, també els jugadors de pilota poden viure amb una certa comoditat i dedicar-s'hi completament. Tots els esportistes, però, tenen clar que la seua és una activitat de durada limitada i procuren muntar-se un negoci per a quan abandonen els camps d'esport.

Malgrat això, aquests esports dits «de masses» no escapen als problemes. Els clubs han hagut de recórrer a marques que subvencionassen els seus equips. Alguns d'ells (el València CF, per exemple) travessen greus crisis financeres que repercuteixen en l'àmbit estrictament esportiu i, pràcticament tots, perden l'ocasió de nodrir-se de jugadors de la seua pròpia casa. ¿Quants bons infantils, juvenils o amateurs queden a les portes del primer equip, sense lloc? L'argument

que els milionaris estrangers són necessaris per augmentar el nivell i la qualitat dels equips ha trobat sempre una contestació a Euskadi, on ni la Reial Societat ni l'Atlètic de Bilbao ni l'Osasuna de Pamplona —per esmentar els grans equips— no han disposat d'estrangers en les seues files: només bascos. La discussió, però, sembla inacabable.

Equips petits però importants, com ara el club de bàsquet Lliria, necessiten reforçar les seues files amb un i inclús dos estrangers. L'any passat militava, com enguany, en la primera divisió estatal i quedà molt clar que «sense els americans» qualsevol equip ho tenia difícil. Avui ha hagut de fer-se'n amb dos (gràcies a un enorme esforç econòmic). I és cert que la seua presència en l'equip engresca molt els afeccionats que omplien cada dos dissabtes el pavelló Pla de l'Arc. Però l'esforç financer obri una interrogant: ¿arribarà el dia en què fer esport, bon esport, serà una qüestió bàsicament de diners?

Pere Casacuberta, un cas extrem

Quan enguany un atleta de cabells

rinxolats i estès somriure creuà a Barcelona en primer lloc la línia de meta de la carrera —Sport Aid— que, organitzada simultàniament en les grans ciutats europees i americanes recollia fons per ajudar la fam d'Àfrica, un alè d'alleujament va sorgir dels llavis d'aquells que el coneixien. El seu nom era, és, **Pere Casacuberta**, un jove campió de la Plana de Vic que l'any 1984, amb divuit anys, va aconseguir el campionat del món junior de *cross*. Passava un vint-i-cinc de març, a Nova York. I ell ho relatà així: «Foren dos-cents metres increïbles. L'etiop va tirar molt fort, i jo em vaig quedar despenjat d'ell. Vaig pensar que tampoc no estava malament ser segon. Vaig forçar una mica, perquè no m'agafés un canadenc que venia al darrere, i va ser aleshores que vaig veure que Doju Tessema es quedava clavat en el lloc. Així, doncs, no m'ho vaig pensar ni un segon, em vaig llançar a agafar-lo, el vaig avançar i quan vaig creuar la meta... jo què sé. ¡¡Fou un somni!!».

A Pere Casacuberta, campió del món, Barcelona li preparà una rebuda d'heroi. De l'heroi esportiu que era. I el cap de la seua fàbrica l'esperava

amb una sorpresa: dues setmanes de vacances. Un premi per a l'esportista, campió del món, que cada dia acudeix a una fàbrica d'embotits a treballar, a transportar carros d'una cambra a una altra, unes quaranta hores a la setmana en un horari especial que el seu patró ha dissenyat perquè pugui entrenar. I encara sort, d'aquest patró.

Però un dia passà el que podia passar, i un dels carros d'embotit li caigué damunt; el resultat va ser-ne una greu lesió, que féu témer per la seua carrera. Ara coneix nous triomfs, ja recuperat d'aquell accident. Quan guanyà el campionat del món li oferiren anar a una universitat americana, però s'hi negà: «Jo no sabia anglès». La Federació li concedí una beca de 200.000 pessetes i vint mil al mes durant un any. I amb això Pere hagué de seguir corrent cada matí de casa a la fàbrica i de la fàbrica a casa. Fins que arribà l'accident laboral. Un accident que, per sort, ja no és res més que història. Una història més entre les moltes que han d'afrontar els joves esportistes abans de pujar els pòdiums. La història, en definitiva, d'uns atletes, també, de la dificultat. □

SEAT

Vasauto, S.A.

**El seu
concessionari
al centre
de València**

**Sant Vicent, 190, baix
Tel. 341 66 22 - València**